

Sygnatura akt XIII C 210/16/2

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Dnia** 8 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. **w następującym składzie:**

**Przewodniczący:** SSO Małgorzata Sadowska

**Protokolant:** st. prot. sąd. Karolina Mitrus

**po rozpoznaniu w dniu 30 października 2017r. w L.**

**na rozprawie**

**sprawy z powództwa A. N., H. N.**

**przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

**o zapłatę**

1. nakazuje pozwanej przewrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie z nieruchomości stanowiącej współwłasność powodów położonej w B. przy ul. (...) stanowiącej działki gruntu nr (...) objętych księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy G. nr (...) urządzeń elektroenergetycznych w postaci dwóch linii średniego napięcia i jednej linii niskiego napięcia oraz pięciu słupów energetycznych będących własnością pozwanej w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku.
2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 8.070,25 zł (osiem tysięcy siedemdziesiąt złotych 25/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2014r do dnia zapłaty.
3. w pozostałym zakresie powództwo oddala.
4. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 6.650,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.
5. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w P. kwotę 9.618,33 zł tytułem nieuiszczonych kosztów procesu.

SSO Małgorzata Sadowska

Sygn. akt XIII C 210/16/2

## UZASADNIENIE

Powodowie A. N. i H. N. wystąpili przeciwko pozwanej (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. z powództwem o nakazanie pozwanej przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zakazanie dalszych naruszeń prawa własności nieruchomości położonych w miejscowości B. W. (1). przy ul. (...) posiadającej oznaczenie w ewidencji gruntów (...) i (...)objętych księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w G., w ten sposób, aby zobowiązać pozwanego do usunięcia z nieruchomości powodów urządzeń elektroenergetycznych, które ograniczają wykonywanie przysługującego powodom prawa własności. Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kwoty 10.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości, zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie, jeżeli okazałoby się, że wykonanie roszczenia wskazanego

wyżej byłoby niemożliwe wnieśli o przebudowę przez pozwanego urządzeń elektroenergetycznych w taki sposób, aby nie kolidowały z uprawnieniami właścicielskimi strony powodowej tj. umieszczenie tych urządzeń pod powierzchnią gruntu zgodnie z projektem przedstawionym przez powodów załączonym do pozwu albo w inny sposób w możliwie najmniejszym stopniu ograniczającym prawa własności powodów.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów procesu.

Na rozprawie w dniu 30 października 2017 r. pozwana sprecyzowała zarzut zasiedzenia, tj. podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz poprzednika prawnego pozwanego – Skarbu Państwa.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

Powódka A. N. razem z mężem M. N. w 1984r. kupiła nieruchomość położoną w B. zapisaną w KW nr (...) składającą się z działek o nr (...). Powód H. N. jest współwłaścicielem nieruchomości od dnia 15 marca 2006 r., kiedy na mocy ugody sądowej nabył wprost spadek po swoim ojcu M. N..

Na nieruchomości, której powodowie są współwłaścicielami przebiegają dwie linie średniego napięcia(...) i jedna linia niskiego napięcia (...) a nadto posadowionych jest pięć słupów energetycznych różnej konstrukcji. Właścicielem tych urządzeń jest pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Urządzenia te były usytuowane na działkach powodów jeszcze zanim powódka wraz ze zmarłym mężem je kupiła. Ani powodowie, ani ich poprzednicy prawni nie wyrażali zgody na posadowienie urządzeń na nieruchomości. Urządzenia te zostały wybudowane i podłączone do napięcia w 1958 r. Poprzednik prawny pozwanej wówczas nie legitymował się żadnym tytułem prawnym. W latach 1975-1976 urządzenia te zostały zmodernizowane. W dniu 22 czerwca 1976 r. poprzednik prawny pozwanej uzyskał decyzję Naczelnika Miasta i Gminy B. W. (2) nr (...) (...)wydaną na mocy art. 35 ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. nr 10, poz. 64 z 1974 r.), w której zezwolono Zakładom (...) – Zakładowi (...) w P. na:

- korzystanie z części nieruchomości potrzebnych do założenia linii oraz słupowej stacji transformatorowej (ustawienie słupów energetycznych, zmontowanie transformatora i zawieszenie przewodów na słupach),
- możliwości nieograniczonego dostępu do linii – upoważnionych pracowników Zakładu (...), celem konserwacji urządzenia.

Zgodnie z adnotacją zamieszczoną na tej decyzji otrzymał ją jedynie poprzednik prawny pozwanej - Zakłady (...) – Przedsiębiorstwo Państwowe – (...). W decyzji tej nie został wymieniony właściciel nieruchomości, której decyzja ta dotyczyła.

Linia energetyczna przebiegająca przez nieruchomość powodów stanowi obecnie składniki przedsiębiorstwa pozwanej i jest zasilana z Głównego Punktu Zasilania w G.. Do 5 grudnia 1990 r. posiadaczem urządzeń elektrotechnicznych na działkach powoda był Skarb Państwa, początkowo Zakład (...) – Przedsiębiorstwo Państwowe – (...). Na mocy Zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30.12.1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego, Zachodni O. Energetyczny – P. uległ podziałowi, w wyniku którego powstały dwie jednostki stanowiące przedsiębiorstwa państwowe: Zakład (...) w P. oraz Zakład (...) z siedzibą w P.. W wyniku skomercjalizowania Zakładu (...) w P. powstała spółka pod nazwą (...) S.A.", która przekształciła się na podstawie aktu notarialnego z dnia 12.07.1993 r. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. W akcie notarialnym z dnia 17.12.2002 r. nazwę spółki zmieniono na Grupa (...) S.A., a aktem notarialnym z dnia 23.09.2004 r. na (...) S.A. Na podstawie aktu notarialnego z dnia 30.06.2007 r. (...) S.A. zbyła na rzecz pozwanej przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55<sup>1</sup> k.c.

Począwszy od 2011 r. powodowie podejmowali starania o przebudowę znajdującej się na ich nieruchomości sieci energetycznej zwracając się do pozwanej z wnioskami o dokonanie takiej przebudowy. Powodowie uzasadniali swoje

stanowisko koniecznością zmiany przebiegu linii energetycznej przez nieruchomość by móc następnie dokonać jej podziału i zagospodarowania pod budownictwo jednorodzinne. Pozwana nie przychyliła się do stanowiska powodów, uznając, że powodowie powinni sami dokonać takiej przebudowy na swój koszt. Powodowie z nieruchomości wydzielili działki, przez które nie przebiegały linie energetyczne i dokonali ich sprzedaży. Obok działki nr (...) znajduje się już zabudowa domów jednorodzinnych. Powodom pozostały do sprzedaży dwie działki, nad którymi przebiegają linie energetyczne i na których znajdują się słupy energetyczne. Kupnem tych działek są już zainteresowane konkretne osoby, tyle, że warunkiem ich zakupu jest brak linii energetycznej. Na wjeździe do działek powodów i działek innych właścicieli znajdują się słupy, które uniemożliwiają wjazd na działkę o przeznaczeniu rolnym takim maszynom jak kombajn itp. Z punktu widzenia technicznego i technologicznego usunięcie urządzeń pozwanej z nieruchomości powodów jest możliwe, lecz w jej miejsce powinna powstać linia zastępcza, która zagwarantuje ciągłość i pewność zasilania aktualnych i przyszłych odbiorców energii elektrycznej. Wartość prac związanych z przesunięciem linii elektroenergetycznych wynosi 193.409 zł brutto. Czas na wykonanie wszystkich czynności związanych z takim procesem inwestycyjnym wynosi 18 miesięcy. Niezbędny czas wyłączeń spod napięcia istniejących linii napowietrznych po wcześniejszym wykonaniu wszystkich możliwych robót wynosi dwa dni. Jeden ze słupów niskiego napięcia, który przebiega przez działkę nr (...), a który znajdował się na samym środku dojazdu do działki nr (...) został już przesunięty do granicy z działką (...). Nie ma natomiast możliwości całkowitego usunięcia tych linii, albowiem zasilają one znaczną część miasta B. W. (2) i okoliczne miejscowości. Alternatywnym rozwiązaniem w stosunku do likwidacji linii jest ich przebudowa na linie kablowe, podziemne, co umożliwi korzystanie z nieruchomości powodów zgodnie z jej przeznaczeniem z niewielkimi ograniczeniami.

Wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej KW nr (...) za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 26 listopada 2014 r. wynosi 8.070,25 zł, w tym w kwocie 4.385,22 zł w zakresie działki nr (...) i w kwocie 3.685,03 zł w zakresie działki nr (...).

Dowód: - odpis księgi wieczystej k. 16-25,

- mapka pogładowa k. 26,

- pisma stron k. 27-44,

- decyzja z dnia 22.06.1976 r. k. 77-78

- opinia biegłego sądowego S. G. z dnia 28.12.2015 r. k. 158-173

- zeznania powódki k. 257, k. 472

- oświadczenia o zamiarze nabycia działki powodów k. 266-267

- zeznania świadka D. J. k. 279

- zeznania świadka J. H. k. 279

- decyzja Wojewody (...) z dnia 16.06.2008 r. k. 282-284

- decyzja Wójta Gminy P. k. 285

- pismo AP w P. k. 297

- pismo (...) w P. k. 300

- zaświadczenie lokalizacji szczegółowej k. 301-303

- opinia biegłego sądowego inż. Z. M. z dnia 20 lutego 2017 r. k. 336-346

- opinia biegłego sądowego w dziedzinie szacowania nieruchomości P. T. z dnia 03.07.2017 r. k. 398-423.

**Sąd zważył, co następuje:**

Zeznania powódki A. N. były wiarygodne. Zeznania te były spójne i logiczne oraz zgodne z pozostałym materiałem dowodowym.

Zeznania świadków D. J. i J. H. Sąd ocenił, jako wiarygodne, albowiem były szczere i spójne oraz zgodne z posiadaną przez nich wiedzą.

Przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okazały się opinie: opinia biegłego sądowego S. G. z dnia 28.12.2015 r., opinia biegłego sądowego inż. Z. M. z dnia 20 lutego 2017 r. i opinia biegłego sądowego w dziedzinie szacowania nieruchomości P. T. z dnia 03.07.2017 r. Opinie te zostały sporządzone w sposób fachowy, rzetelny i nie budzący żadnych wątpliwości. Opinie nie były kwestionowane przez żadną ze stron, również Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wiarygodności tych opinii z urzędu.

Dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez podmioty uprawnione i nie budziły wątpliwości, co do swojej prawdziwości, nie były też kwestionowane przez strony postępowania.

Powodowie oparli swoje roszczenie o art. 222 § k.c., zgodnie z którym przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń, tzw. roszczenie negatoryjne. Przesłanką powstania roszczenia negatoryjnego jest wyłącznie obiektywny fakt wkroczenia w sferę cudzego prawa przez osobę nieuprawnioną.

Na nieruchomości stanowiącej własność powodów A. N. i H. N. są posadowione urządzenia elektroenergetyczne w postaci dwóch linii średniego napięcia i jednej linii niskiego napięcia oraz pięć słupów energetycznych należące do pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.. Pozwana wywodzi swój tytuł prawny do korzystania z części nieruchomości powodów, na której znajdują się te urządzenia z decyzji z dnia 22 czerwca 1976 r. wydanej przez Naczelnika Miasta i Gminy B. W. (2) nr (...) (...) na mocy art. 35 ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. nr 10, poz. 64 z 1974 r.). Sąd miał na uwadze, że przedsiębiorstwo przesyłowe mogło uzyskać odpowiednie uprawnienia na podstawie takiej decyzji. Z ugruntowanej linii orzeczniczej wynika, że decyzja wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości jest tytułem prawnym dla przedsiębiorstwa przesyłowego do stałego korzystania z nieruchomości (por. uchwała SN z dnia 20.01.2010 r. sygn. III CZP 116/09). Z przeprowadzonego postępowania wynika, że w decyzji administracyjnej z dnia 22 czerwca 1976 r. nie został wymieniony właściciel nieruchomości i że została ona doręczona jedynie Zakładom (...) – Przedsiębiorstwo Państwowe – (...) (k. 77-78). Zgodnie z treścią art. 28 k.p.a. stroną postępowania administracyjnego powinien być również właściciel nieruchomości. Powinien on być również wymieniony w decyzji. W myśl art. 107 § 1 k.p.a. obligatoryjnym elementem decyzji administracyjnej jest wymienienie stron postępowania. Ze stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07 wynika, że związanie sądu powszechnego skutkami decyzji administracyjnej dotyczy jedynie decyzji ostatecznej. Sąd powszechny nie jest związany jedynie decyzją „bezwzględnie nieważną”. Za decyzję bezwzględnie nieważną, która nie wiąże sądu w postępowaniu cywilnym, uważa się zaś tylko decyzję dotkniętą taką wadą, która dyskwalifikuje ją, jako akt administracyjny. Decyzją taką jest decyzja wydana przez organ oczywiście niewłaściwy lub bez zachowania jakiegokolwiek procedury. Za decyzję taką niekiedy uznaje się także decyzję wydaną bez jakiegokolwiek podstawy prawnej (por. wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., I CSK 679/15).

Mając na uwadze, że decyzja z dnia 22 czerwca 1976 r. jest dotknięta wadą w postaci nie wymienienia właściciela nieruchomości, co spowodowało nie doręczenie mu decyzji administracyjnej i pozbawienie go możliwości skorzystania z odszkodowania za straty wynikłe z działań przewidzianych w decyzji zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 12.03.1958 r.

o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, Sąd uznał, że decyzja administracyjna nie mogła wywołać skutków polegających na trwałym ograniczeniu prawa własności w stosunku do nieruchomości. Sąd tym samym podzielił pogląd Sądu najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 września 2014 r. w sprawie o sygn. IV CSK 724/13. Tym samym stwierdzić należy, że decyzja z dnia 22 czerwca 1976 r. nie może stanowić podstawy prawnej do posiadania przez pozwaną służebności przesyłu lub posiadania innego tytułu do korzystania z nieruchomości powodów.

Wskazać należy, że pozwana również nie przedłożyła żadnej umowy zawartej z właścicielami nieruchomości, ani nie wykazała ustanowienia odpowiedniej służebności przez sąd. Z księgi wieczystej dotyczącej nieruchomości powodów nie wynika, aby była obciążona ona jakimkolwiek prawem na rzecz pozwanej lub jej poprzedników prawnych.

Niezasadny był również zarzut pozwanej zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz poprzednika prawnego pozwanego – Skarbu Państwa. Sąd miał na uwadze, że do dnia 5 grudnia 1990 r. właścicielem przedsiębiorstwa energetycznego był Skarb Państwa. Jak wynika z ugruntowanej linii orzeczniczej zasiedzenie służebności przesyłu lub służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu do roku 1989 było niemożliwe przez przedsiębiorstwo państwowe. Do 5 grudnia 1990 r. posiadaczem urządzeń elektrotechnicznych na nieruchomości powodów był Skarb Państwa. Do tego dnia przedsiębiorstwo państwowe sprawowało zarząd mieniem państwowym we własnym imieniu, ale na rzecz Skarbu Państwa, co było dzierżeniem w rozumieniu art. 338 k.c. Natomiast dla zasiedzenia służebności potrzebne jest, by ten, kto dąży do zasiedzenia był posiadaczem, a nie dzierżycielem. Zdaniem Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniach z dnia 10.07.2008 r., III CSK 73/08 oraz z dnia 16.10.2009 r. II CSK 103/09 przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie do 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej. Zdaniem SN niedopuszczalne jest zaliczanie posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe wykonywanego przed tą datą do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09).

Stwierdzić należy, że pozwana, będąca w złej wierze, zaczęła zasiadywać służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości powodów od 5 grudnia 1990 r. Mając zaś na uwadze, że do tego okresu nie można doliczyć okresu zasiadywania nieruchomości przez Skarb Państwa oraz że w wyniku nowelizacji kodeksu cywilnego (Dz. U. 1990, nr 55, poz. 321) przedłużono czas zasiedzenia dla posiadacza w złej wierze z dwudziestu do trzydziestu lat, to wskazać należy, że termin zasiedzenia służebności będzie mijał dla pozwanej w dniu 5 grudnia 2020 r. Za uznaniem, że pozwana od dnia 5 grudnia 1990 r. znajdowała się w złej wierze przemawia to, że pozwana jak i jej poprzednicy prawni posiadali służebności bez tytułu prawnego. Na pojęcie dobrej wiary składają się trzy elementy: przeświadczenie o istnieniu prawa, błędność tego przeświadczenia o istnieniu stosunku prawnego lub prawa oraz możliwość usprawiedliwienia błędu w danych okolicznościach. Zdaniem Sądu fakt nie doręczenia decyzji z dnia 22 czerwca 1976 r. właścicielom nieruchomości, a co wynika jednoznacznie z treści tej decyzji, z pewnością nie mógł usprawiedliwiać błędnego przekonania pozwanej o tym, że przysługuje jej tytuł prawny do posiadania służebności.

W konsekwencji, Sąd nie miał wątpliwości, że pozwana nie legitymuje się uprawnieniem do korzystania z nieruchomości powodów. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie o sygn. II CSK 594/08 przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest do świadczenia wynagrodzenia na podstawie art. 225 k.c. Jednocześnie wierzycielowi służy na podstawie art. 222 § 2 k.c. roszczenie negatoryjne, które służy jego ochronie przed bezprawną ingerencją osób trzecich.

Powodowie wnosili o nakazanie pozwanej przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zakazanie dalszych naruszeń prawa własności nieruchomości położonych w miejscowości B. W. (1). przy ul. (...) posiadającej oznaczenie w ewidencji gruntów (...) i (...)objętych księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w G., w ten sposób, aby zobowiązać pozwaną do usunięcia z nieruchomości powodów urządzeń elektroenergetycznych, które ograniczają wykonywanie przysługującego powodom prawa własności. Z przeprowadzonego postępowania wynika, że z punktu

widzenia technicznego i technologicznego usunięcie urządzeń pozwanej z nieruchomości powodów jest możliwe, lecz w jej miejsce powinna powstać linia zastępcza, która zagwarantuje ciągłość i pewność zasilania aktualnych i przyszłych odbiorców energii elektrycznej. W opinii biegłego sądowego inż. Z. M. z dnia 20 lutego 2017 r. zostało wytyczone miejsce, w którym może powstać linia zastępcza. Wartość prac związanych z przesunięciem linii elektroenergetycznych wynosi 193.409 zł brutto. Sąd miał na uwadze, że koszt wykonania linii zastępczej jest znaczny, jednakże konieczność przesunięcia linii energetycznej wynika wyłącznie z zaniedbania poprzedników prawnych pozwanej, którzy nie zadbali o to, aby dysponować tytułem prawnym umożliwiającym im korzystanie w określonym zakresie z nieruchomości powodów. Z uwagi na powyższe Sąd nie znalazł podstaw do oddalenia żądania powodów, mając na względzie, że ich prawo własności jest obecnie ograniczone nieuprawnionym postępowaniem pozwanej.

Zdaniem Sądu bezzasadne było powoływanie się przez pozwaną na zasadę określoną w art. 5 k.c., która nie zezwala na czynienie ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Z uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 19.05.2004 r. wydanego w sprawie o sygn. III CK 496/02 wynika, że powoływanie się na interesy odbiorców energii elektrycznej nie może legitymować pozwanego do naruszenia prawa własności powoda i że pozwana powinna realizować właściwe jej zadania gospodarcze z poszanowaniem praw osób trzecich. Przy ocenie, czy powód domagając się usunięcia z jego nieruchomości linii wysokiego napięcia nie nadużywa przysługującego mu prawa, które daje mu art. 222 § 2 k.c. należało mieć na uwadze wszystkie okoliczności sprawy. W niniejszej sprawie na korzyść pozwanej przemawia jedynie to, że linia energetyczna, której przesunięcia domaga się powódka, istnieje od kilkudziesięciu lat i że odpowiada ona za zasilanie w energię elektryczną znaczną część miasta B. W. (2) i okoliczne miejscowości. Dla oceny roszczenia dochodzonego przez powódkę w zakresie jego zgodności ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa istotne jest to, że w przypadku nie uwzględnienia tego roszczenia powódka pozostałaby właścicielką części nieruchomości, z której nie można korzystać zgodnie z jej przeznaczeniem. Sąd nie dopatrył się również w dochodzeniu przez powódkę przysługującego jej roszczenia negatoryjnego sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Wskazać należy, że poprzednik prawny pozwanej w 1958 r. wybudował i podłączył te urządzenia nie legitymując się żadnym tytułem prawnym, a następnie dopiero w roku 1976 r. podjął starania o uregulowanie jego sytuacji prawnej i to w sposób, który nie zagwarantował mu skutecznej podstawy do korzystania z tych urządzeń. Wskazać należy, że procedura uzyskania decyzji na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości została przeprowadzona nieprawidłowo, co skutkowało tym, że ówczesny właściciel nieruchomości został pozbawiony prawa do przysługującego mu odszkodowania. Począwszy od 2011 r. powodowie zwracali się do pozwanej z wnioskami o dokonanie przebudowy linii energetycznej. Pozwana nie przychyliła się do stanowiska powodów, uznając, że powodowie powinni sami dokonać takiej przebudowy na swój koszt. Takie postępowanie pozwanej było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W związku z powyższym, zdaniem Sądu nie można zarzucić obecnie powodom, że dochodzenie przez nich roszczeń jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wskazać należy, na wyrok Sądu Administracyjnego z dnia 3 czerwca 2008 r. wydany w sprawie o sygn. VI ACa 1212/2007, w którym podano, że „żądanie właściciela usunięcia kabli z jego działki nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego ani ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa w sytuacji, gdy zostało ono skierowane wobec podmiotu, który ułożył kable bez wymaganych przepisami zezwoleń i przez wiele lat kable te użytkował przy świadomości braku zgody właściciela na korzystanie z jego gruntu, nadto zastosowany tryb ich usunięcia nie zakłóci dostaw prądu do dotychczasowych odbiorców”.

W orzecznictwie przyjmuje się, że od strony, która się powołuje na zasadę wyrażoną w art.5 k.c. wymaga się, aby sama zachowała tzw. zasadę „czystych rąk”, co sprowadza się do oceny czy strona pozwana powołująca się na art. 5 k.c. dopełniła wszelkich starań, aby postępować zgodnie z prawem i rozwiązać konflikt stron w sposób możliwie jak najmniej uciążliwy dla uczestnika. Pozwana natomiast, odnosząc korzyści z funkcjonowania linii energetycznej przechodzącej przez nieruchomości powodów oraz nie mając tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości powodów, nie zaproponowała powodom żadnego polubownego rozwiązania (za takie nie można uznać propozycji, by powodowie dokonali przesunięcia linii na własny koszt).

Mając zaś na względzie realną możliwość wykonania linii zastępczej, Sąd w pkt. 1 wyroku na podstawie art. 222 § 2 k.c. nakazał pozwanej przewrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie z nieruchomości stanowiącej współwłasność powodów położonej w B. przy ul. (...) stanowiącej działki gruntu nr (...) objętych księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy G.nr (...) urządzeń elektroenergetycznych w postaci dwóch linii średniego napięcia i jednej linii niskiego napięcia oraz pięciu słupów energetycznych będących własnością pozwanej w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku. Zakreślając pozwanej termin 18 miesięcy Sąd kierował się opinią biegłego sądowego inż. S. G. (k. 160).

Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Za uznaniem, że pozwana w okresie od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 26 listopada 2014 r. znajdowała się w złej wierze przemawia to, że pozwana posiadała służebność bez tytułu prawnego, a jej błędne przeświadczenie o istnieniu takiego tytułu nie było usprawiedliwione w świetle okoliczności sprawy. Zdaniem Sądu fakt nie doręczenia decyzji z dnia 22 czerwca 1976 r. właścicielom nieruchomości winien u pozwanej wzbudzić wątpliwości odnośnie możliwości wywodzenia dla siebie skutków prawnych z wadliwej decyzji administracyjnej. Zgodnie z art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. posiadacz w złej wierze jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Z opinii biegłego sądowego P. T. wynika, że wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej KW nr (...) za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 26 listopada 2014 r. wynosi 8.070,25 zł. Wobec powyższego, Sąd w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 8.070,25 zł. Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w wysokości żądanej przez powodów, tj. w kwocie 10.000 zł. Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest formą zadośćuczynienia dla właściciela nieruchomości za brak swobodnego dysponowania nieruchomością, a więc utożsamiane jest z odszkodowaniem za możliwą utratę dochodu. O wysokości należnego wynagrodzenia decydują stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy, w określonych warunkach i czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia (wyrok SN z dn. 7 kwietnia 2000 r., sygn. akt IV CKN 5/2000, wyrok SN z dn. 15.09.2005 r., sygn. akt II CK 61/2005). Wskazać należy, że opinia biegłego sądowego P. T. została sporządzona w celu ustalenia wysokości odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości z tytułu posadowienia na tym gruncie urządzeń przesyłowych. Zdaniem Sądu biegły sądowy dokonał stosownej i prawidłowej analizy wysokości wynagrodzenia, w związku, z czym Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia innej kwoty, niż wskazanej przez biegłego, na podstawie własnej oceny. Wobec powyższego, powództwo w pozostałym zakresie Sąd oddalił, o czym orzekł w pkt. 3 wyroku.

Powodowie domagali się zasądzenia ustawowych odsetek od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik spóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego. W związku z powyższym, Sąd zasądził ustawowe odsetki od dnia wniesienia pozwu, tj. dnia 27 listopada 2014r. do dnia zapłaty.

Na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radców prawnych ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U.2013.490) w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804) Sąd kosztami procesu obciążył w całości pozwaną i z tego tytułu w pkt. 4 wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 6.650 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Powodowie ulegli tylko w nieznacznej części jednego z dwóch dochodzonych przez nich roszczeń a poza tym określenie wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości zależało od oceny Sądu, w związku z czym, Sąd nałożył na pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów powodom. W toku niniejszego postępowania powodowie ponieśli koszty w postaci: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 550 zł, zaliczek na wynagrodzenie biegłych w kwocie 2.500 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł. W związku z powyższym, w pkt. 5 wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sąd Okręgowy w P. kwotę 9.618,33 zł tytułem nieuiszczonych kosztów procesu, w tym kwotę 9.121 zł tytułem uzupełniającej opłaty od pozwu oraz kwotę 497,33 zł tytułem brakującego wynagrodzenia biegłych.

L., dnia 27.11.2017 r. SSO Małgorzata Sadowska